

Haljina inspirirana modelom haljine Christiana Diora iz 1947. godine

Dress inspired by a Christian Dior dress from 1947

Stručni rad / Professional Paper

Đurđica Kocijančić

Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet, Zavod za dizajn tekstila i odjeće, Prilaz baruna Filipovića 28a, 10 000 Zagreb, Hrvatska

*Korespondencija: djurdjica.kocijancic@tff.unizg.hr

Sažetak

U radu je prikazana konstrukcija i modeliranje haljine Christiana Diora prema fotografiji iz 1947. godine. Prikazani su krojni dijelovi haljine sa šavnim dodacima, te fotografije izrađene haljine Christiana Diora. Za realizaciju Dior haljine odabrana je tkanina sa greškom u tkanju pri čemu je usmjerena pozornost na duh održivosti tkanine i recikliranje u druge svrhe. Cilj rada je vjerodostojna replika haljine Christiana Diora, namijenjena edukaciji studenata, te za potrebe izložbi i fotografskih editorijala.

Ključne riječi: haljina; Dior haljina; konstrukcija odjeće; izrada odjeće

Abstract

The paper shows the construction and modeling of Christian Dior's dress according to a photograph from 1947. Making process of the Christian Dior dress is described in details with all of the dress pattern parts including the photos of the final result. The dress was made out of a woven fabric with defects that have arisen during the weaving process, but in this paper will highlight the fabric sustainability and recycling for other purposes. The goal of the work was to make an authentic replica of the Christian Dior dress, intended for the education of students, as well as for exhibitions or photography editorials.

Keywords: dress; Dior dress; clothing construction; making of clothing

1. Uvod

Christian Dior rođen je 1905. godine u Normandiji, Francuska. Radio je 1930-ih kao slobodni modni umjetnik za novine i časopise. 1947. godine započeo je sa dramatičnom promjenom u modi poznatom kao "novi izgled" (engl. *New Look*) [1, 2]. *New Look* iz 1947. godine obilježio je glamur pedesetih godina prošlog stoljeća stvarivši neponovljivi ženstveni kroj-voluminozne suknje, stegnute struk i visoke potpetice [3]. Iste godine prikazao je svoju prvu kolekciju pod svojim imenom nazvanu *Corolle* linija, koja je poslije nazvana *New Look* [1]. Dior je predložio dvije osnovne siluete: korolu i osmicu. Izdužene suknje, upadljivi uski struk izražavao je žensku liniju, a potvrdio *New Look*. To je bilo vrijeme kada je žena izgledala kao žena-stabljika i kao žena-cvijet. Donje rublje koje se nosilo ispod haljina moralo je uvijek biti profinjeno, što znači dobro skrojeno i izrađeno od najljepših tkanina. To je značilo da će haljina izgledati savršeno s kvalitetnim donjim rubljem. Donje rublje je osnova elegancije za Diorove haljine. Pod Diorovim utjecajem, struk se stanjivao, a grudi su se istaknule. Ideal 1950-ih godina 20. stoljeća bile su podignute grudi što su grudi više naglašene struk izgleda tanji, a bokovi obliji. Time je naglašena ženstvenost siluete. Za djevojke

s malim grudima osmišljeni su jastučići na napuhavanje koji su se postavljali na dno košarice za grudi, a za podsuknje su se koristile metalne armature ili najlonske armature koje su se savijale u svim smjerovima. Podsuknje koje su žene odijevale na metalne armature su šuštale [4]. Od 1939.-1945. godine proizvodnja odjeće je bila strogo nadzirana jer je vladala nestašica tkanina. Tako je reciklirana odjeća bila funkcionalna i izdržljiva te je imala duži vijek trajanja. Žene 1950-e godine 20. stoljeća doživjele su povratak elegancije s Diorovom kolekcijom *New Look*, odnosno žene su bile poput cvijeća, imale su tanak struk i mekana ramena [2, 5]. Dior je s ultra ženstvenom siluetom i ekstravagantnom upotrebom tkanina, postigao nevjerojatan uspjeh. Ostao je jako utjecajan dizajner sve do svoje rane smrti 1957. godine [1]. U ovom radu izrađena je haljina u stilu *New Look*, prema slici 1. U procesu izrade zadržana je silueta haljine i kroj te je ciljano odabran uzorak tkanine, dok je razlika u količini tkanine za suknju, tj. smanjen je volumen iste.

Slika 1. Christian Dior haljina, 1947. godina [6]

Cjelokupni postupak, od odabira fotografije iz tog doba pa sve do potpune realizacije haljine, je u skladu s današnjim vremenom. U prikazanoj (suvremenoj) izradi haljine obuhvaćene su faze konstrukcije, modeliranja i šivanja.

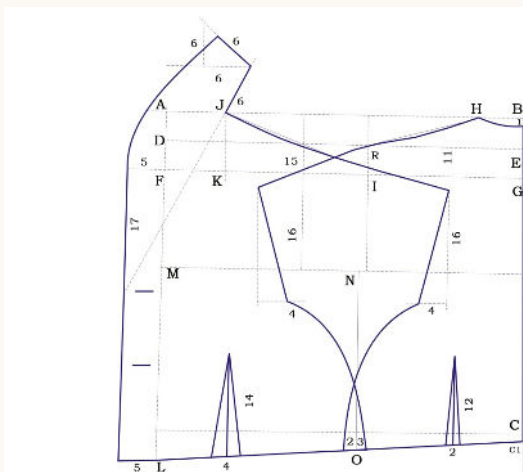
2. Eksperimentalni dio

2.1. Odabir tkanine

U eksperimentalnom dijelu rada prikazano je konstruiranje, modeliranje i šivanje replike haljine Christiana Diora. Odabrana tkanina za repliku Dior haljine ima siroviniski sastav poliester za osnovu i reflektirajući poliester za potku u platno vezu, s cvjetnim uzorkom [7]. Na tkanini cvjetnog uzorka, za latice cvijeta korištene su nijanse plave boje pod nazivima: "petrolej", "jezero", "voda". Od zelenih boja za latice cvijeta korištene su nijanse zelene boje pod nazivom: "viridian", "pepermint", "turmalin", "rezeda" i "lišaj". Za tučak cvijeta korištena je žuta boja pod nazivom: "auripigment". Nijansa zelene boje korištena za stabljiku cvijeta je pod nazivom: "maslinasta" i "kivi", dok je za nijansu smeđe boje korištena pod nazivom "pečena umbra". Za podlogu tkanine korištena je bijela boja, a nijansa bijele pod nazivom "alabaster" [8]. Izborom tkanine i krojem postignuta je vjerodostojna replika Dior haljine iz 1947. godine.

2.2. Konstrukcija i modeliranje Dior haljine

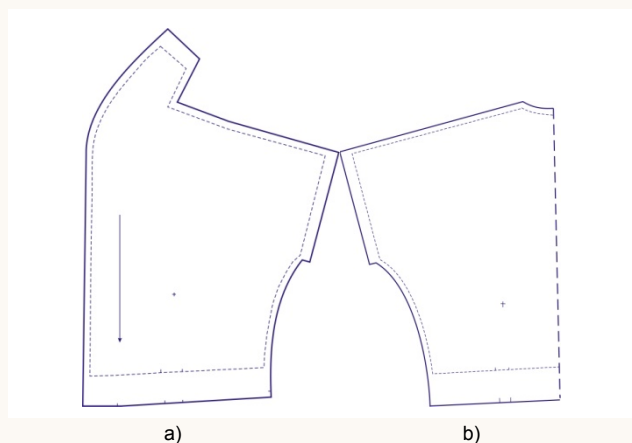
Za konstruiranje gornjeg dijela kroja haljine Christiana Diora odabran je temeljni kroj bluze, dok je za donji dio haljine odabrana suknja s naborima. Osnovne mjere za konstruiranje bluze/suknje su: opseg grudi = 96 cm, opseg struka = 72 cm, širina grudi = 38 cm, širina i duljina leđa = 42 cm, prednja duljina = 37 cm (duljina od vratne jamice do sredine struka), opseg vrata = 36 cm i visina stranice = 20 cm (duljina od struka do ispod ruke) [9]. Korištena je odjevna veličina 40 po mjeri osobe.

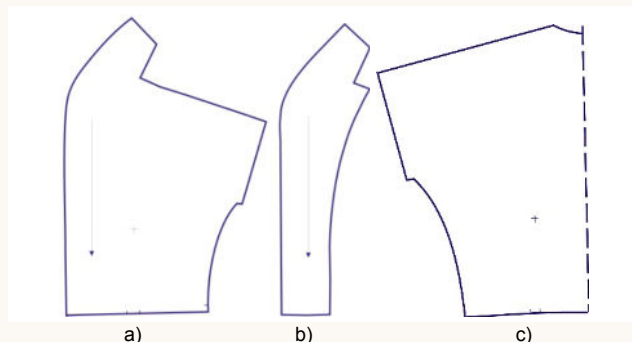
Slika 2. Konstrukcija gornjeg dijela Dior haljine (autorski rad)

Na slici 2 prikazan je kompletan postupak konstruiranja gornjeg dijela Dior haljine. Od A do B mjeri se $\frac{1}{2}$ opseg grudi + 2 cm = 50 cm. Od B do C duljina leđa 42 cm i zatvori se mreža bluze. Od A do D i od B do E mjeri se 4 cm. Linija služi za nagib ramena stražnjeg dijela. Od D do F i od E do G mjeri se 4 cm koji služi za prednji vratni izrez. Od C okomito mjeri se 20 cm pomoćna visina stranice i označi se vodoravna linija. Od B do H mjeri se $\frac{1}{6}$ vratnog izreza = 6 cm. Od G do I mjeri se $\frac{1}{2}$ širine leđa = 21 cm, i označi se okomita linija do pomoćne visine stranice. Od A do J mjeri se $\frac{1}{6}$ vrata + 2 cm = 8 cm. Od ove točke označi se okomita linija do visine stranice. Od F do K mjeri se $\frac{1}{2}$ grudi = 19 cm, pa se označi okomita linija do pomoćne visine stranice. 1 cm je uzet u točki 1, te se doda u točki C1. Od D do L mjeri se prva prednja duljina 37 cm. Točka L i točka C1 spoje se punom vodoravnom linijom. Po njoj se mjeri struk. Od M do N mjeri se $\frac{1}{2}$ dobivene vodoravne linije od 50 cm + 2 cm = 27 cm. Opisano se odnosi na prednji dio bluze. Točka N cm spoji s točkom O. Po toj istoj liniji, od linije struka prema gore, mjeri se 20 cm tj. prava visina stranice [9]. Nadalje, spoji se točka H sa R i mjeri 16 cm za rame rukava, a okomito od gornje vodoravne linije AB mjeri se 11 cm, te se od 11 cm označi pomoćna okomita linija od 16 cm. Od nje nadesno mjere se 4 cm. Točke se spoje i dobije se $\frac{1}{2}$ širine rukava. Od točke 4 cm zaoblji se linija do struka (slika 2). Od C1 na lijevo u struku mjeri se $\frac{1}{4}$ opsega struka + 2 = 20 cm. Ušitak od točke C1 mjeri se lijevo 9 cm, a okomito 12 cm (slika 2). Tako se dobije stražnji dio haljine. Od točke L prema O, mjeri se $\frac{1}{4}$ opsega struka + 2 + 4 = 24 cm. Ušitak na prednjem dijelu iznosi $\frac{1}{10}$ opsega grudi (tj. $96 : 10 = 9,6$ cm), a okomito 14 cm (slika 2). Za šal-ovratnik se od vratnog izreza dodaje 5 cm, a na vratnom izrezu $\frac{1}{6}$ opsega vrata tj. 6 cm. Prema slici 2 dobije se rever za šal-ovratnik. Tako se dobije prednja strana gornjeg dijela haljine sa šal-ovratnikom [9]. Da bi se odvojio kroj prednjeg dijela od stražnjeg, postavlja se prozirni papir na prednji dio, te se po punoj crti označava prednji dio, a zatim se ponovno postavlja prozirni papir za stražnji dio i postupa se kao kod prednjeg dijela, slika 3.

Na slici 3a prikazan je prednji gornji krojni dio Dior haljine sa šavnim dodacima, a na slici 3b je prikazan stražnji gornji krojni dio Dior haljine sa šavnim dodacima.

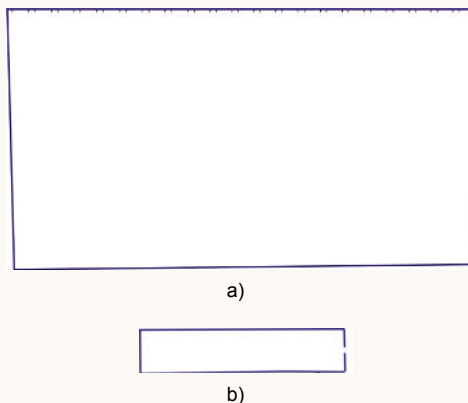
Slika 3. Krojni dijelovi gornje Dior haljine sa šavnim dodacima: a) prednji krojni dio i b) stražnji krojni dio (autorski rad)

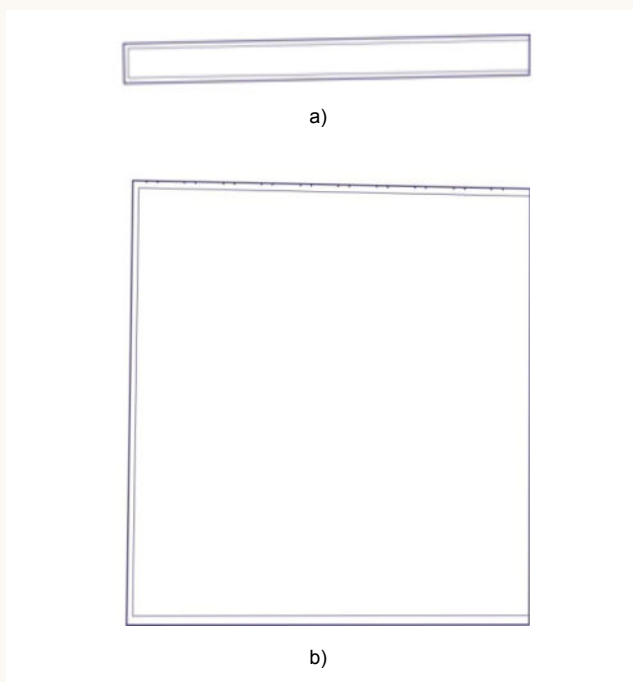
Slika 4. Gornji krojni dijelovi haljine: a) prednji dio, b) podlistak i c) stražnji dio (autorski rad)

Na slici 4 prikazani su svi gornji dijelovi Dior haljine sa šavnim dodacima. Tako pripremljeni krojni dijelovi spremni su za tehnološki proces krojenja [7]. Konstrukcija za donji dio haljine prikazana je u nastavku rada (slika 5) i pri tome je korišten kroj suknje s naborima. Na slici 5a prikazana je suknja s naborima. Suknja je dužine 83 cm, a širine 146,5 cm (1/2 suknje). Na slici 5b je prikazana pojasnica za suknju. Pojasnica ima širinu 8 cm i duljinu 41 cm (1/2 pojasnice) ukupno = 82 cm.

Pojasnica za suknju sa šavnim dodacima prikazana je na slici 6a. Na slici 6b prikazana je suknja na nabore sa šavnim dodacima, koja ima duljinu od 83 cm (2 cm poruba i 1 cm za šav za pasicu) te širinu od 73,25 cm (1/4 suknje). Ovakav kroj se treba krojiti 4 puta. Tkanina za ovu Dior haljinu je širine 300 cm. U nastavku slijedi kroj za podsuknju, slika 7.

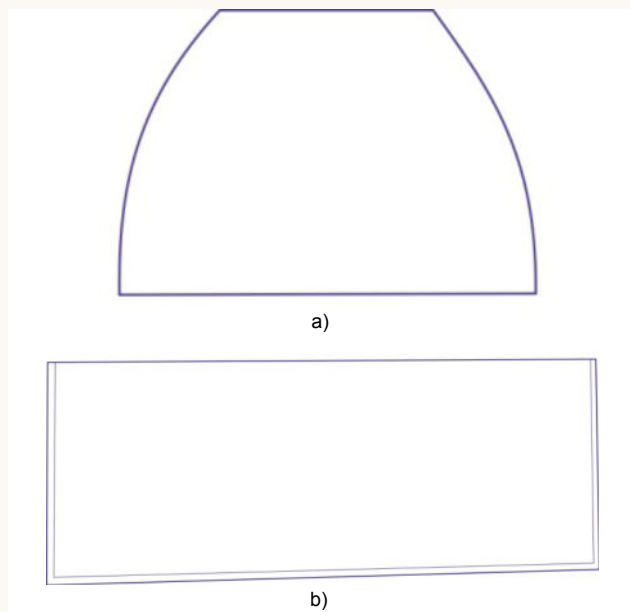
Slika 5. Donji dio haljine: a) suknja s naborima i b) pojasnica za suknju (autorski rad)

Slika 6. Donji dio haljine sa šavnim dodacima: a) pojasnica sa šavnim dodacima i b) suknja s naborima te šavnim dodacima (autorski rad)

Na slici 7a prikazan je gornji dio podsuknje za Dior haljinu s uključenim šavnim dodacima. Ovakav krojni dio se kroji 4 puta za gornji dio i još 4 puta za donji dio te se između stavlja spužva debljine 3 mm.

Na slici 7b prikazan je donji dio podsuknje za Dior haljinu koja je nabrana po cijeloj širini. Gotova sašivena podsuknja prikazana je u nastavku rada, slika 18.

Slika 7. Podsuknja: a) gornji dio i b) donji dio podsuknje (autorski rad).

Na ovu podsuknju dodaje se još i podsuknja od tila koja povećava volumen donjeg dijela Dior haljine, sašivene i prikazane u nastavku rada, slika 19.

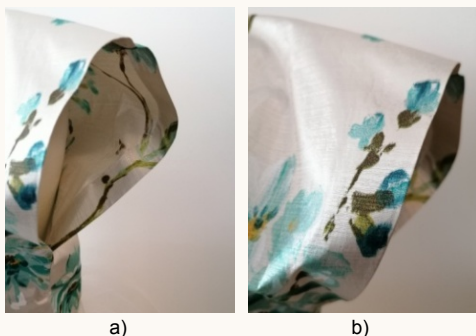
2.3. Šivanje i prikaz gotove Dior haljine

U procesu šivanja haljine posebna važnost je dana rasporedu krojnih dijelova na tkanini, obzirom da tkanina ima greške u tkanju. Krojenje Dior haljine navedeno je u literaturnoj referenci [7]. Šivanje gornjeg dijela Dior haljine obuhvaća postupak spajanja prednjeg i stražnjeg dijela u predjelu ramena i bočnog šava. Zatim slijedi izrada ušitaka na prednjem i onda na stražnjem dijelu. Nakon toga spajanje na stražnjoj sredini šal-ovratnika te našivanje šal-ovratnika na stražnjoj strani vratnog izreza. Sljedeća je faza spajanja podlistka na stražnjoj sredini, a zatim našivanje podlistka na prednju sredinu od lijeve strane preko vratnog izreza do desne prednje sredine. Slijedi razglacavanje prednje sredine gornjeg dijela Dior haljine. Na slici 8 prikazano je prošivanje šal-ovratnika u predjelu vratnog izreza i učvršćivanje ostatka šal-ovratnika za ramena. Na slici 9 prikazano je porubljivanje rukava, dok je porubljivanje na duljini gornjeg dijela haljine prikazano na slici 11. Slijedi označavanje za rupice i izrada rupica te našivanje dugmadi, koji su prije toga presvučeni istom tkaninom, slika 10. Donji dio se realizira na način da se spoji uzdužni šav i nakon toga slažu nabori u razmaku od 4,5 cm, a razmak između nabora je 2 cm, slika 12a. Na donjem dijelu haljine nalazi se ukupno 40 nabora učvršćeni da se ne otvaraju na duljini nabora od 25 cm, slika 12b. Na prednjoj sredini je nabor od 5,5 cm (1/2 nabora), slika 12a.

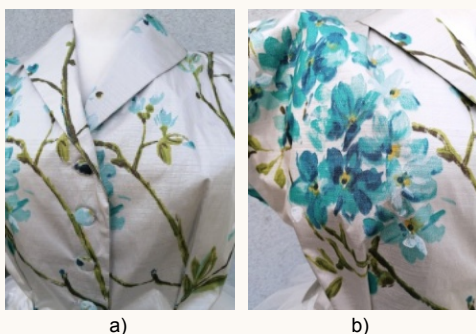
Slika 8. Izrada ovratnika: a) cijeli stražnji dio i b) detaljan prikaz stražnjeg dijela ovratnika (autorski rad)

Na slici 8 prikazan je izrađen ovratnik, našiven na prednji dio gornjeg dijela haljine. Na slici 8a prikazan je cijeli gornji stražnji dio haljine, dok je na slici 8b dan detaljan prikaz stražnjeg dijela ovratnika.

Slika 9. Porub rukava: a) unutrašnji izgled rukava i b) detaljan izgled rukava (autorski rad)

Na slici 9 prikazan je izgled rukava porubljen s dvostuko ljepljivom trakom širine 2 cm, na slici 9a prikazan je unutrašnji izgled cijelog rukava porubljen s ljepljivom trakom, dok je na slici 9b prikazan detaljan izgled rukava nakon porublivanja s ljepljivom trakom.

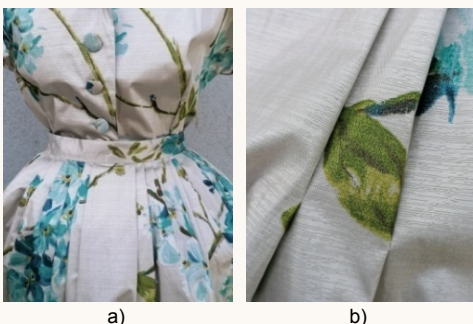
Slika 10. Prednji dio haljine: a) gornji dio haljine i b) uzorak tkanine (autorski rad)

Na slici 10a prikazan je prednji dio gornjeg dijela haljine s presvučenim dugmadima i podstavljenim rupicama, a na slici 10b prikazan je detaljan uzorak tkanine.

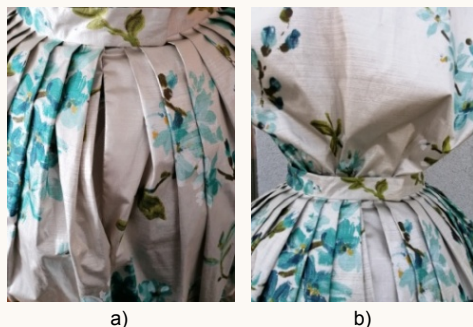
Slika 11. Porub na duljini gornjeg dijela haljine (autorski rad)

Na slici 11 prikazan je porub na dužini gornjeg dijela haljine koji nije ljepljen s dvostrukom ljepljivom trakom, već prošiven za 1 cm.

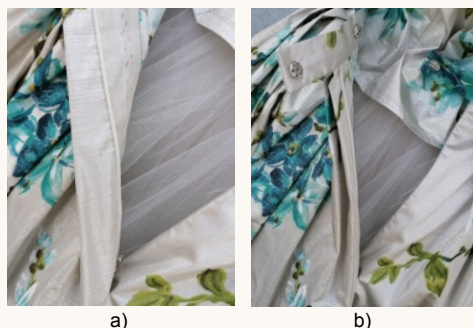
Slika 12. Donji dio haljine: a) nabori na donjem dijelu haljine i b) učvršćeni nabori (autorski rad)

Na slici 12 prikazan je donji dio haljine, na slici 12a prikazan je izgled složenih nabora na donjem dijelu haljine, a na slici 12b prikazan je detaljan izgled učvršćenih nabora na donjem dijelu haljine.

Slika 13. Stražnji dio donje haljine s naborima: a) sašiveni nabori i položaj zatvarača na suknji i b) zatvarač na suknji (autorski rad)

Na slici 13 prikazan je donji dio haljine sa sašivenim naborima, na slici 13a prikazano je mjesto i položaj zatvarača u naboru, otvoreni zatvarač, a na slici 13b prikazan je detaljan izgled zatvarača u naboru donjeg dijela haljine. Na slici 14a prikazan je zatvarač na donjem dijelu haljine u naboru koji je sakriven, da ne bude vidljiv s vanjske strane suknje, a na slici 14b prikazan je detaljan izgled skrivenog zatvarača u naboru donje haljine s našivenom pojasnicom.

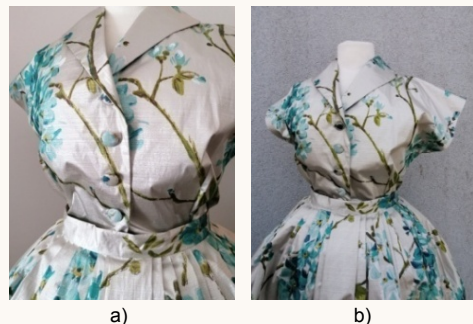

Slika 14. Zatvarač na suknji: a) detaljan prikaz zatvarača u naboru i b) skriveni zatvarač u naboru (autorski rad)

Na slici 15a prikazana je pojasnica na donjem dijelu haljine, a na slici 15b prikazan je detaljan izgled pojasnice s dva para našivenih drukera, koji nisu vidljivi s vanjske strane suknje. Pojasnica vizualno dodatno naglašava uzak struk haljine.

Slika 15. Pojasnica na suknji: a) detaljan prikaz pojasnice u struku i b) drukeri na pojasnici (autorski rad)

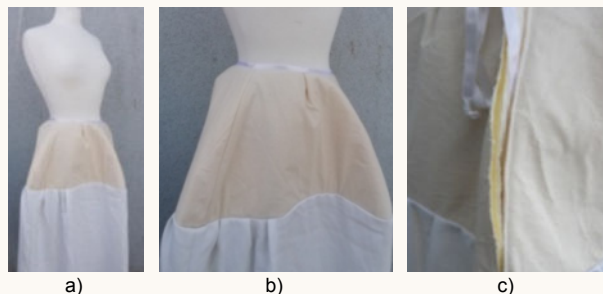
Slika 16. Prikaz gornjeg dijela haljine: a) s pojasnicom i b) dio suknje (autorski rad)

Na slici 16a prikazan je detaljan izgled gornjeg dijela haljine s reverom i pojasnicom, a na slici 16b prikazan je gornji dio haljine s reverom, pojasnicom i dijelom suknje s naborima. Porub na donjem dijelu suknje je obamitan te zaljepljen sdvostuko ljepljivom trakom širine 2 cm, kao i rukavi.

Slika 17. Gotova haljina inspirirana Dior haljinom iz 1947. godine: a) prednji dio i b) stražnji dio (autorski rad)

Na slici 17a prikazan je prednji dio gotove haljine dok je na slici 17b prikazan stražnji dio gotove haljine inspirirane Dior haljinom iz 1947. godine. Za postizanje voluminoznosti haljine i siluete 50-ih godina 20. stoljeća izrađena je i podsuknja, slika 18.

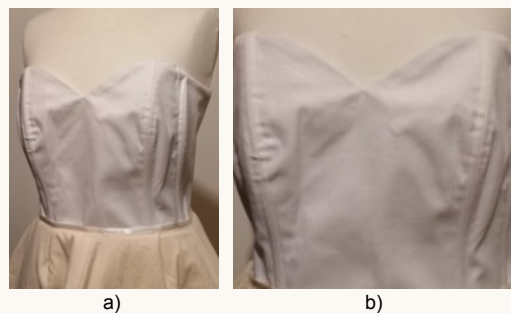
Slika 18. Podsuknja: a) cijela podsuknja, b) detaljan prikaz podsuknje i c) spužva od 2mm (autorski rad)

Na slici 18a prikazana je cijela podsuknja sastavljena od 4 dijela te podstavljena spužvom i pamučnim donjim bijelim slojem tkanine u keper vezu. Na slici 18b prikazan je detaljan izgled gornjeg krutog dijela podsuknje koji je našiven satenskom trakom za vezanje u struku. Na slici 18c prikazana je učvršćena spužva između dva sloja sirove pamučne tkanine u platno vezu. Na podsuknju se postavlja podsuknja od tila, prikazano na slici 19.

Slika 19. Podsuknja od tila

Za savršeno uzak struk bio je potreban korzet, koji je oblikovao uzak struk prikazan na slici 20.

Slika 20. Korzet: a) izgled korzeta s donjim dijelom podsuknje i b) detaljniji prikaz korzeta (autorski rad)

Na slici 20a prikazan je bijeli korzet izrađen u pamučnoj tkanini u keper vezu (ispod gornjeg dijela haljine), a na slici 20b prikazan je detaljniji korzet s ušivenim utorima za plastične kosti (odjevna veličina 42). Rezultat izrade ove Dior haljine prikazan je na slikama od 8-20 te je namijenjen edukaciji studenata, kao i za potrebe izložbi, raznih fotografskih editorijala i kazališnih predstava.

3. Izgled gotove haljine

Prema analiziranim slikama od 2 do 21 prikazan je temeljni kroj i postupak šivanja Dior haljine. Izgled gotove Dior haljine iz 1947. godine na tijelu žene prikazan je na slici 21a, b. Fotografije su bile izrađene za izložbu 09.03.2020. godine pod nazivom "Kostim...4 x 9 = 49" u Fotogaleriji Dubrava, Narodno Sveučilište Dubrava od 09.03. 2020 do 26.03. 2020. i na izložbi "KOSTIMI 6 = 4 X 6" u Galeriji TTF od 18.12.2020. do 22.01.2021. Na slici 21a prikazana je cijela gotova haljina inspirirana Dior haljinom iz 1947. godine na tijelu žene, tj. modelu. Na slici 21b prikazan je portret žene u Dior haljini.

Slika 21. Gotova haljina 1950-ih godina 20. stoljeća na tijelu žene: a) izrađena haljina Christiana Diora i b) portret modela Ivane Mrčele u haljini (vlastiti izvor i autorski rad)

Izrađena replika Dior haljine predstavljena je na grupnoj izložbi u čast CHRISTIAN DIOR, u Legart d.o.o. Zagreb, 2012. i na grupnoj reviji HOMMAGE CHRISTIAN DIOR, 15.11.2012. u Muzeju Suvremene Umjetnosti.

4. Zaključak

Prikazani kroj replike Dior haljine može značajno doprinijeti pri konstruiranju različitih kazališnih kostima na temu 1950-ih godina 20. stoljeća te pomoći pri izradi suvremene odjeće. Realizacijom ove haljine prikazan je stil odijevanja 1950-tih godina 20. stoljeća s posebnim naglaskom na konstrukciju kroja iz tog vremena. Ovaj stil je popularan kod mnogih djevojaka i danas jer pokazuje njihovu eleganciju i ženstvenost.

Literatura

- [1] Peacock J.: Fashion since 1900 – The complete Sourcebook, Thames & Hudson 2007, 258
 - [2] Rowland-Warne L.: Odjeća, Knjiga trgovina d.o.o., Zagreb 1996, 56
 - [3] Peacock J.: Fashion Sourcebooks The 1960s with 332 illustrations, Thames & Hudson, London 1998, 7
 - [4] Thomass C., Őrmen C: Povijest donjeg rublja, Zagreb Alfa 2011, 139, 140, 143, 149
 - [5] Grau F.-M.: Povijest odijevanja, Kulturno informativni centar, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2008, 110
 - [6] Dostupno na: <https://acedo.sbs/ProductDetail.aspx?iid=232076599&pr=43.88>, Pristupljeno: 05-05-2025
 - [7] Kovačević, Stana; Kocijančić Šnidarić, Đurđica: Utjecaj dizajna na produktivnost, Zbornik radova 9. znanstveno-stručnog savjetovanja Tekstilna znanost i gospodarstvo, Glogar, M. I.; Grilec, A. (Ur.), Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb 2016, 96-100
 - [8] Sokolić D.: O bojama, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2025, 36, 52, 208-278
 - [9] Mikulandra I.: Teorija Kroja, Tehnička knjiga, Zagreb 1958, 62, 136, 137, 138
-